

HØRINGSNOTAT

Vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for N112 Lillebælt

Forslag til Natura 2000-plan for N112 Lillebælt har været i offentlig høring fra den 21. februar 2022 til den 25. maj 2022.

Indkomne høringssvar kan ses i dokumentet "Indkomne høringssvar til høring af Natura 2000-planerne 2022-27" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Den offentlige høring er annonceret på Miljøstyrelsens hjemmeside og via Miljøstyrelsens nyhedsbrev. Relevante myndigheder er desuden direkte orienteret, jf. miljømålsloven § 43. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer. Relevante organisationer og foreninger er ligeledes blevet direkte orienteret. Alle forslag til Natura 2000-planer har kunnet tilgås via Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen har i alt modtaget ca. 440 høringssvar, både specifikke høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer, og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringsnotat "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. De områdespecifikke høringssvar er gennemgået og behandlet i lokale høringsnotater for hvert enkelt Natura 2000-område.

Høringssvar vedrørende den Strategiske Miljøvurdering behandles separat i den sammenfattende redegørelse, som ligger tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt **3** høringssvar.

Svarene har berørt følgende emner:

1. Datagrundlag
2. Indsatsprogram
3. Lovgrundlag
4. Målsætninger
5. Klima
6. Andet

Dette høringsnotat er inddelt emnevist. I det følgende afsnit sammenfattes de væsentligste synspunkter fra høringsvarene under de ovenfor nævnte emner, hvorefter Miljøstyrelsens bemærkninger er angivet i kursiv. Sidst i høringsnotatet gennemgås eventuelle justeringer i relevante Natura 2000-plan på baggrund af de indkomne høringsvar.

Det bemærkes, at høringsvarene kun er gengivet i hovedtræk. Høringsvarene kan i deres helhed læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Bemærkninger til planforslaget

1. Datagrundlag

Resumé af høringsvar

Middelfart Kommune henviser til en uoverensstemmelse mellem Natura 2000-planen Lillebælt og Miljø-GIS. For brushane er det i Natura 2000-planen angivet, at der er kortlagt 4 levesteder, som alle ligger på Båggø. I MiljøGIS findes 6 levesteder.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det er en fejl at de 2 levesteder, Flægen og Feddet ved Sandager ikke er nævnt i teksten i Natura 2000-planen for N112 Lillebælt. De fremgår af MiljøGIS og planens figur over "Antal og tilstand af de kortlagte levesteder for ynglefugle".

Miljøstyrelsen har noteret sig Middelfart Kommunes input og vil derfor i den endelige Natura 2000-plans afsnit 2.3.6 "Tilstand af levesteder for Ynglefugle" håndtere dette ved, at afsnittet om brushane opdateres med tekst om de 2 levesteder.

2. Indsatsprogram

Resumé af høringsvar

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) anfører, at det virker besynderligt, at der ikke gribes ind over for den intensive motorbådsjagt i Lillebæltsområdet, hvor Natura 2000-område N112 netop skulle give de beskyttede fuglearter ro og gode opholdsbetingelser. DOF finder, at motorbådsjagten må ses at være direkte i modstrid med hensigten om beskyttelse, og DOF henstiller til, at der indføres et underpunkt i punktet 4.2, der forbyder motorbådsjagt i hele område N112, Lillebælt.

DOF anfører, at det virker besynderligt, at der ikke gribes ind over for den intensive motorbådsjagt i Lillebæltsområdet, hvor Natura 2000 område N112 netop skulle give de beskyttede fuglearter ro og gode opholdsbetingelser. DOF finder, at Motorbådsjagten må ses at være direkte i modstrid med hensigten om beskyttelse, og DOF henstiller til, at der indføres et underpunkt i punktet 4.2, der forbyder motorbådsjagt i hele område N112, Lillebælt.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har noteret sig synspunktet og kan oplyse, at Miljøstyrelsen løbende reviderer bestemmelserne for vildtreservater med henblik på at forbedre beskyttelsen af bl.a. træfugle, marine havpattedyr samt marine naturtyper i forhold til forstyrrelser. Miljøstyrelsen har bestilt DCE til at lave en gennemgang af alle Natura 2000-områderne med henblik på en vurdering af evt. forstyrrelsestrusler.

Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at evt. ændringer af reservatbestemmelserne herunder gældende bestemmelser omkring færdselsrestriktioner ikke reguleres via Natura 2000-planlægningen, men via bestemmelserne i Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning. I Natura 2000-område N112 revideres bestemmelserne for vildtreservaterne Bastholm, Gamborg Inddæmning, Hejlsminde Nor, Linderum, Nørremaj og Årø Kalv.

Middelfart Kommune er positiv overfor, at den nationale prioritering af indsatsen i tredje planperiode sigter på at skabe mulighed for mere naturlige processer og naturens robusthed, udvide arealet med urørt skov samt fokus på tiltag mod Klimaforandringer. Kommunen anfører, at det dog i større omfang bør sikres, at der er finansiering af indsatser til gennemførelse af Natura 2000-planerne, og at der løbende udvikles relevante tilskudsordninger, som kan understøtte målopfyldelse, dvs. at der etableres en bedre sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler. Kommunen finder, at det skal sikres, at der er støtteordninger, der målrettet understøtter hovedformålene i den kommende planperiode – herunder blandt andet i forhold til hovedformålet om at sikre sammenhæng i naturen og fremhæver udvidelse af naturarealer på jord i omdrift og forbedring af hydrologi, som relevante virkemidler, der mangler understøttende tilskudsordninger.

Kolding Kommune bifalder, at der i Natura 2000-planen lægges vægt på muligheden for samforvaltning af større områder af både lysåbne naturtyper og skov. Kommunen opfordrer dog kraftigt til, at tilskudsordningerne til afgræsning revideres, således at tilskudsordningernes nuværende forhindringer for samgræsning af skov og lysåbne arealer samt mellemformer derimellem kan elimineres.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

Miljøstyrelsens tilskudsordningerne til Klima-Lavbundsprojekter samt Landbrugsstyrelsens tilskudsordning til Lavbundsprojekter bidrager til naturlig hydrologi på lavbundslande.

Emnet "Indsatsprogram" er uddybet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Resumé af høringssvar

Kolding Kommune påpeger, at arbejdet med at tilpasse landdistriktsprogrammets 5-årige tilskudsordning for græsning – der skal implementere Natura 2000-planernes målsætninger for plejen af lysåben habitattatur ved at give tilskud til afgræsning af naturarealer – nu har stået på i over 10 år, og at de fortsat ser, at kravene til ordningen medvirker til at ensarte naturarealerne og modvirker udviklingen af en god artstilstand og en højere biodiversitet på arealerne. Kommunen finder, at det ikke bør være muligt at få tilskud til slåning af et naturareal, hvor det afslåede materiale efterlades på arealet som en tyk dyne af førne, ligesom det ikke bør være muligt at få enkeltbetaling til naturarealer: I stedet bør tilskuddet til den 5-årige græsningsstøtte efter kommunens opfattelse øges og sigte efter at øge arealernes naturværdi. Kolding Kommune opfordrer til, at der sættes øget politisk fokus på dette revisionsarbejde, og at opgaven med at tilpasse græsningsordningen for natur eventuelt flyttes til Miljøstyrelsen, som efter kommunens opfattelse besidder den fornødne kompetence inden for naturområdet og som i forvejen administrerer tilskudsordningerne for skov, med hvilke græsningsstøtten til større arealer (herunder naturnationalparkerne) skal samordnes, ifald ønsket om samforvaltning af større arealer skal være realistisk.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Emnet "Indsatsprogram" er uddybet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Resumé af høringssvar

Kolding Kommune ser positivt på udlægningen af urørt skov i Stenderup Nørre- og Midtskov området. Kommunen anbefaler desuden, at der kommer fokus på genskabelse af naturlig hydrologi i området af hensyn til stor vandsalamander samt løvfrø, som findes i området samt af hensyn til udviklingen af en endnu mere artsrig skovnatur.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne fastlægger rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer. Konkrete projektforslag skal således rettes mod relevante handleplansmyndighed.

Indsatserne i Natura 2000-planernes indsatsprogram er valgt på baggrund af en faglig tilgang. Ved gennemførelse af de enkelte indsatser skal relevante myndighed vurdere konkret, hvor det i området giver mening at gennemføre indsatsen med fokus på evt. behov for konkrete hensyn. Natura 2000-planerne indeholder langsigtede målsætninger for hvert enkelt Natura 2000-område.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for N112 indeholder en generel retningslinje om, at der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje også til gavn for tilknyttede fugle og arter. I Natura 2000-planens indsatsprogram er der en områdespecifik retningslinje om lavbundsprojekter i området, hvilket omhandler hydrologi. Desuden en områdespecifik retningslinje om udlægning af urørt skov, og en prioritering af, at hvis genopretning af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi medfører, at tørre skovnaturtyper udvikler sig til våde skovnaturtyper, prioriteres denne udvikling på bekostning af tørre skovnaturtyper.

Resumé af høringssvar

Middelfart Kommune efterspørger virkemidler, der kan anvendes til at bringe levesteder for ynglefugle i den målsatte tilstand. Kommunen henviser til, at det for flere arter antydes, at menneskelig forstyrrelse og prædation fra ræv er truslerne.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen oplyser, at de kommunale handleplaner er et redskab for en forventningsafstemning med organisationer og lodsejere, således at kommunerne har plads til dialog og lokal inddragelse, der primært vil være forbundet med de konkrete projekter, der skal udmønte Natura 2000-planen og strække sig over hele planperioden. De kommunale handleplaner må ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanerne. Det forudsættes at handleplanerne hovedsageligt gennemføres ved frivillighed.

Når Natura 2000-planerne skal føres ud i livet, indgår kommunerne i dialog med de lokale lodsejere om den konkrete lokalisering af et projekt samt brug af forvaltningsmetoder og virkemidler. Det sætter også grænser for, hvor præcise de statslige Natura 2000-planer kan være.

Emnet "Indsatsprogram" er uddybet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen reviderer løbende bestemmelserne for vildtreservater med henblik på at forbedre beskyttelsen af bl.a. trækfugle, marine havpattedyr samt marine naturtyper i forhold til forstyrrelser. Miljøstyrelsen har bestilt DCE til at lave en gennemgang af alle Natura 2000-områderne med henblik på en vurdering af evt. forstyrrelsestrusler.

Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at evt. ændringer af reservatbestemmelserne herunder gældende bestemmelser omkring færdselsrestriktioner ikke reguleres via Natura 2000-planlægningen, men via bestemmelserne i Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning. I Natura 2000-område N112 revideres bestemmelserne for vildtreservaterne Bastholm, Gørdal Inddæmning, Hejlsminde Nor, Linderum, Nørremaj og Årø Kalv.

Resumé af høringssvar

Middelfart Kommune påpeger, at de kortlagte levesteder for ynglefugle ændrer sig fra 2. planperiode til 3. planperiode. Som konkret eksempel var der i 2. planperiode udpeget levested for Fjordterne i Føns Vang. Arten og levestedet er omfattet af LIFE-projektet Better BirdLIFE, men levestedet fremgår ikke af det aktuelle forslag til Natura 2000-plan for Lillebælt. Levestedet blev vurderet til høj tilstand i 2. planperiode. Kommunen anfører, at det er vanskeligt at måle på, om målsætningen om at 75 % af levestederne skal have høj/god tilstand opfyldes, hvis levestedskortlægningen ændres

imellem planperioderne. Kommunen spørger, om det skal opfattes sådan, at levesteder, som ikke længere er egnede, f.eks. på grund af manglende indsats, ikke længere kortlægges som levesteder?

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det er en fejl, at levestedet for fjordterne på øen i Føns Vang ikke er medtaget på MiljøGIS. Øen er ikke kortlagt som levested for fjordterne ved den seneste levestedskortlægning, fordi den ved Miljøstyrelsens besøg blev vurderet uegnet som levested på grund af oversvømmelse. Imidlertid er der satellitfotos af øen fra perioden.

Miljøstyrelsen har derfor noteret sig Middelfart Kommunes synspunkt og vil følge op på dette i en ekstern proces. Det bemærkes at evt. justeringer i kortlægningen vil blive opdateret på kortet ved første givne lejlighed.

Det fremgår af Natura 2000-planens konkrete målsætninger, at "Den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det."

På den baggrund skal Middelfart Kommune medregne øen/levestedet for denne periode, og målsætningen og indsatsprogrammet gælder også levestedet på øen i Føns Vang.

3. Lovgrundlag

Resumé af høringssvar

Kolding Kommune anfører, at der bør ses på skovlovens bestemmelser om, hvor stor en andel af en fredskov, der må afgræsses.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Høringssvar med bemærkninger af juridisk karakter, herunder bemærkninger til regler, relation til anden lovgivning mv. er behandlet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

4. Målsætninger

Resumé af høringssvar

Kolding Kommune foreslår, at formuleringen af konkrete mål vedrørende skovnaturtyperne ændres fra "For de skovbevoksede naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stabil eller stigende" til "For de skovbevoksede naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stigende".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Målsætningen for udpegede naturtyper er udarbejdet ud fra habitatdirektivet. Målsætningerne danner ramme for myndighedernes vurdering af, om en aktivitet eller et projekt vil være i modstrid med direktivforpligtelserne. Selvom målsætningerne på visse områder kan virke overordnede, er Natura 2000-planerne med til at sætte en klar ramme for de forskellige dele af udpegningsgrundlaget.

Der henvises i øvrigt til Målbekendtgørelsens § 4 stk. 2, hvor det præciseres, at tilstanden ikke må falde, men skal være stabil eller i fremgang. Dødt ved og store træer er betydende for tilstanden, og derfor målsætningen om, at andelen af store træer og dødt ved skal være "stabil eller stigende".

5. Klima

Resumé af høringssvar

Kolding Kommune bemærker, at de lavtliggende strandenge i området er i fare for at forsvinde som følge af de forventede klimabetingede havstigninger. Derfor efterlyses en mere konkret retningslinje for udlæg af arealer beliggende i baglandet, hvortil strandensarterne med tiden kan indvandre, efterhånden som de nuværende strandenge oversvømmes permanent af havet. Det er ligeledes relevant, at staten forbereder finansieringsmuligheder målrettet denne indsats.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Emnet "Klima" er beskrevet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

6. Andet

Resumé af høringssvar

Middelfart Kommune anmoder om at blive inddraget i Miljøstyrelsens revidering af bestemmelserne for vildtreservatet Gamborg Inddæmning, jf., retningslinje 4.2.7.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen vurderer og justerer, på baggrund af en faglig vurdering, efter behov vildtreservatet Gamborg Inddæmning. Behovet for ændring af eksisterende vildtreservater, f.eks. i forhold til færdsel, afgrænsning og udpegning af nye reservater, behandles i en arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet. Ved opdatering af den enkelte reservatbekendtgørelse vil der være en høring, hvor alle har mulighed for at indsende høringssvar.

Resumé af høringssvar

Middelfart Kommune anmoder desuden om at blive orienteret om Miljøstyrelsens arbejde med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, jf. retningslinje 4.2.8.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri gennemfører i dialog med relevante parter den nødvendige fiskeriregulering med det formål at leve op til habitatdirektivets bestemmelser og målsætninger. Område N112 er beliggende kystnært, hvor evt. fiskeriregulering vil ske ved national lovgivning med tilhørende høringsproces.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for N112

Lillebælt

Registrering af arealandel med invasive plantearter blev foretaget som et led i kortlægningen af lysåben og skovhabitatnatur i perioden 2016-2019. Miljøstyrelsen har siden NOVANA kortlægningen af habitatnatur 2016-2019 i anden sammenhæng fået forskere og fageksperter til at vurdere de ikke-hjemmehørende arter i Danmark med henblik på at vurdere, hvilke arter, der er invasive. Det vurderes, at der i øjeblikket er 77 arter, der optræder invasivt i Danmark. Listen opdateres løbende. Det drejer sig om ikke-hjemmehørende arter af dyr og planter med et stort spredningspotentiale, som har en negativ påvirkning på de hjemmehørende arter og arternes levesteder.

I forbindelse med den seneste gennemgang af listen over invasive arter i Danmark vurderes en række af de arter, som er registreret som invasive i NOVANA-kortlægningen, ikke at optræde invasivt i Danmark på nuværende tidspunkt. Det drejer sig om alle arter af ædelgran, alle arter af lærk, alle arter af gran (undtagen sitka-gran der stadig regnes som invasiv), østrigsk fyr og douglasgran samt canadisk bakkestjerne, rundlobet bjørneklo, arter af bærmispel, hvid kornel, bukketorn, hjortetaktræ, kamtchatka-rose og arter af snebær. Under høringsperioden er arealet med invasive arter i indsatsprogrammet justeret på baggrund af dette, idet der i denne planperiode alene er indsatser mod invasive arter, der aktuelt optræder som invasive arter i Danmark.

I MiljøGIS (<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>) på Miljøstyrelsens hjemmeside er der tilføjet et lag, der viser de arealer, der ligger til grund for beregning af indsatsen mod invasive arter i Natura 2000-planerne. I MiljøGIS er der desuden tilføjet en vejledning med forklaring til de enkelte kolonner i data. Data kan downloades til brug i eget GIS-system enten via tabelfunktionen under det pågældende tema eller ved WMS/WFS download. Data fra den oprindelige kortlægning af invasive arter kan ses under temaet "Lysåbne naturtyper (2016-2019) - Naturtilstand" i den kolonne, der hedder "invasive" samt under temaet "Skovnaturtyper (2016-2019)" i kolonnen "invasive".

Som følge af denne opdatering er det i Natura 2000-planen angivne areal, hvor der ifølge de områdespecifikke retningslinjer bør iværksættes en bekæmpelse af invasive arter, ændret fra 82 ha til 55 ha.

På baggrund af de indkomne høringssvar er planens afsnit om "Tilstand af levesteder for Ynglefugle" opdateret med tekst om de to manglende levesteder for brushane (Flægen og Feddet ved Sandager).

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne hørings svar til Natura 2000-planforslaget N112 Lillebælt

Sagsnummer	Høringspart
2022-33523	Middelfart Kommune
2022-36964	Kolding Kommune
2022-38503	DOF, Dansk Ornitologisk Forening